

GŁOS KATOLICKI

LA VOIX CATHOLIQUE

TYGODNIK WYCHODŹSTWA

HEBDOMADAIRE DES EMIGRES POLONAIS

Nr 12 (1126)

Niedziela 27 marca 1983 r.

Rok XXV

Ameryka Środkowa:

OSIEM PAŃSTW PRZED WIZYTĄ PAPIEŻA JANA PAWŁA II

W dniach 2—9 marca 1983 Ojciec Święty Jan Paweł II odbędzie wizytę pasterską do ośmiu krajów Ameryki Centralnej, 17-stą poza granice Watykanu, jeśli się włączy wizytę do San Marino. Będzie to wizyta trudna ze względu na różne formy przemocy, które wstrząsają tymi krajami.

PROGRAM WIZYTY

2—3 marca — Costa Rica

W środę Papież spotka 67 biskupów Konferencji Episkopatu Ameryki Środkowej. Nazajutrz 3 marca spotka się z młodzieżą na stadionie w San Jose. Liczni uchodźcy z krajów ościennych będą uczestniczyć w tym spotkaniu. Odwiedzi On również szpital dla dzieci i spotka się z zakonnicami. W nuncjaturze przyjmie 30 sędziów Sądu między-amerykańskiego Praw Człowieka : kluczowy moment podróży.

4 marca — Nikaragua.

Papież spotka się z katolikami świeckimi w Leon i Managua, gdzie odprawi Mszę św. Spotka również członków rządu. Prawdopodobnie dwaj księża na pięciu, którzy zajmują ważne miejsca w rządzie będą nieobecni w czasie spotkania.

5 marca — Panama.

Papież zwróci się do chłopów wszystkich krajów, właścicieli, jak również tych, którzy nie mają ziemi. Będzie mówił również o uchodźcach.

6 marca — Salvador.

Msza św. na wolnym powietrzu, spotkanie z kapłanami. Papież za-

trzyma się nad grobem bp. Romero. Dzień trudny.

7 marca — Guatemala.

Papież spotka się z Indianami, zatrzyma się we wiosce Quezaltenango. Zwróci się również do studentów i profesorów.

8 marca — Honduras.

Etap Maryjny : Papież będzie celebrował Mszę św. w sanktuarium w Suyapa.

9 marca — Haiti.

Papież uroczystie rozpocznie prace Konferencji Biskupów Ameryki Łacińskiej (Celam) i odprawi Mszę św. w Port-au-Prince.

Ze względu na małe odległości,

Papież spędzi noc w dwóch miastach : San Jose (Costa Rica) i Ciudad (Guatemala). W czasie wizyty odprawi osiem uroczystych Mszy św., wygłosi wiele przemówień w tym zakątku świata, gdzie nagminnie deptane są prawa człowieka. W tych krajach głęboko katolickich Kościół jest prawie zawsze po stronie biednych, prześladowanych.

Sytuacja socjo-polityczna i religijna w krajach Ameryki Środkowej :

Narody te podobnie jak Naród polski katolickie żyją w systemach opresji. Kościół katolicki tych krajów broni ludzi zniewolonych i daje im nadzieję wyzwolenia chrześcijańskiego. Nieco danych o poszczególnych krajach pozwoli głębiej przeżyć sens wizyty Papieża, misję Kościoła

Przed wyjazdem z Rzymu

w świecie współczesnym, a zwłaszcza w naszej Ojczyźnie.

COSTA RICA :

Powierzchnia : 54.071 km kw.
Ludność : 2.179.285
Stolica : San Jose.

Życie Kościoła :

4 biskupstwa — 1 wikariat apostołski (terytorium zależne wprost od Stolicy Apostolskiej).

Liczba biskupów :	10
Katolicy :	1.975.567
Kapłani diecezjalni :	248
Kapłani zakonni :	166
Seminarzyści :	111
Zakonnicy nie księży :	271
Zakonnice :	826

(Anuario Pontificio — 1982)

GUATEMALA :

Powierzchnia : 108.885.
Ludność : 6.825.000 mieszkańców w 1979.
Stolica : Ciudad de Guatemala (1 milion mieszk.).
Języki : kastylijski, język oficjalny i 20 języków indiańskich.
Religia : katolicka.

Ekonomia :

- Bogactwa rolne : kukurydza, ziemniaki, ryż, kawa (8 miejsce w świecie), cukier, banany, tytoń, bawełna, kakao, mięso.
- Bogactwa mineralne : nafta, nikiel, miedź, uran.

Problem ziemi :

Krzycząca jest nierówność w podziale ziemi i dochodu narodowego stąd, głód, brak mieszkań, choroby i słaba nadzieja życia.

Pierwszą partyzantkę po 1960, energicznie zwalczał pułkownik Carlos Arana Osorio, człowiek USA, który wypowiedział słynne zdanie : „Jeśli dla uspokojenia kraju trzeba go zamienić w cmentarz, wierzcie mi, że nie zawaham się to uczynić”.

Indianie, którzy tworzą 2/3 ludności kraju chcą skończyć z nie-

wolą, która się objawia przez kradzież ziemi, marginalizację, wykozystywanie ich robocizny, przemocą wciąganie do wojska, dyskryminację, różnego rodzaju, nędzę i masakry. Lud guatemalski walczy przeciw dręczycielom narodowym i zagranicznym są tutaj „doradcy wojskowi” z Chile, Argentyny a nawet Izraela).

Życie Kościoła :

2 biskupstwa — 2 prałatury (terytorium kościelne pod władzą prałata, który nie jest biskupem).

Liczba biskupów :	16
Katolicy :	5.650.700
Kapłani diecezjalni :	206
Kapłani zakonni :	451
Seminarzyści :	82
Zakonnicy nie kapłani :	736
Zakonnice :	1135

(Anuario Pontificio — 1982)

Od 1 maja 1980 około dwunastu kapłanów zostało zamordowanych przez władze państwowe. Dziewięćdziesięciu kapłanów (na 620) zostało wygnanych na czele z bp. Girardi, bp Quiche — diecezja bez kapłanów. Podobnie wygnano sześćdziesiąt zakonnic, nie licząc już torturowanych i zamordowanych katechetów. Około trzydzieści ośrodków religijnych zostało zamkniętych. Pismo św. jest księgą która zakłada porządek ustalony, więc zakazana.

HONDURAS :

Powierzchnia : 112.088 km kw.
Ludność : 4.545.223.

Po przyjeździe w Kostaryce, Ojciec Św. witany jest przez prezydenta Alberta Luis Moya.

Stolica : Tegucigalpa.
 Analfabetyzm : 59,5 procent w 1979.
 Pochodzenie ludności :
 — Metyysi : 91 procent.
 — Indianie : 6 procent.
 — Czarni : 2 procent.
 — Biali : 1 procent.
 Niepodległość : do 5. 11. 1838.
 Wojny :
 — z Gwatemalą w 1871
 — z Nikaragwą w 1894 i 1907
 — z Salwadorem w 1969 i 1976

Zycie Kościoła :

5 biskupstw i 1 prałatura.
 Liczba biskupów : 8
 Katolicy : 4.278.099
 Księża diecezjalni : 64
 Księża zakonni : 157
 Seminarzyści : 26
 Zakonnicy nie kapłani : 177
 Zakonnice : 342
 (Anuario pontificio — 1982)

Poważnym problemem jest brak kapłanów : na liczbę 280 tylko 45 jest z Hondurasu. Wielkie mocarstwa trzymają ten kraj w zależności i w niedorozwoju ekonomicznym.

NIKARAGUA :

Powierzchnia : 130.000 km kw.
 Ludność : 2.400.000 mieszkańców.
 — 15 procent Białych
 — 9 procent Czarnych
 — 6 procent Indian
 — 70 procent Metyśów.
 Stolica : Managua — 550.000.
 Języki : hiszpański, ale 25 procent mówi po angielsku.
 Religie : katolicka, ale liczne sekty protestanckie.
 Bogactwa :
 — Przede wszystkim rolnictwo
 — 3/4 ludności żyje na wsi : trzcina cukrowa, banany, bawełna, kakao, kawa, tytoń.
 — Bogactwa mineralne : złoto, srebro, miedź.

Zycie Kościoła :

5 biskupstw — 1 prałatura — 1 wikariat apostolski.
 Liczba biskupów : 7
 Katolicy : 2.410.259
 (Ludność w 1982 : 2.630.639)
 Kapłani diecezjalni : 119
 Kapłani zakonni : 200
 Diakoni stali : 18
 Seminarzyści : 43
 Zakonnicy nie kapłani : 304
 Zakonnice : 658
 (Anuario Pontificio — 1982)

PANAMA :

Powierzchnia : 78.528 km kw.
 Ludność : 1.876.800.
 Stolica : Panama.

Zycie Kościoła :

4 biskupstwa — 1 prałatura —
 1 wikariat apostolski.
 Liczba biskupów : 10
 Katolicy : 1.626.939
 Kapłani diecezjalni : 75
 Kapłani zakonni : 195
 Diakoni stali : 7
 Seminarzyści : 34
 Zakonnicy nie kapłani : 254
 Zakonnice : 435
 (Anuario Pontificio — 1982)

SALWADOR :

Powierzchnia : 21.156 km kw.
 Ludność : około 5 milionów
 — (236 osób na 1 km kw.) :
 — 84 procent Metysi
 — 10 procent Biali
 — 5,6 procent Indianie.
 Stolica : San Salvador (1mil.).

Zycie Kościoła :

5 biskupstw.
 Liczba biskupów : 7
 Katolicy : 4.068.480
 — Stan Kościoła w 1979 roku :
 Kapłani diecezjalni : 180
 Kapłani zakonni : 202
 Zakonnicy nie kapłani : 82
 Zakonnice : 822

23 marca 1980 Ks. Romero, arcybiskup San Salvador zwrócił się z apelem do sił porządkowych w katedrze : „Jesteście tym samym ludem co my i zabijacie naszych braci-rolników. Przed rozkazem zabijania wydanym przez człowieka, prawo Boże musi mieć pierwszeństwo, prawo, które mówi : — „Nie będziesz

zabijał’... Proszę was, błagam was, to nakazuję w imieniu Boga, zaniechajcie represji”. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, w październiku 1979, Arcybiskup Romero stanął po stronie junty. Później, z powodu nie spełnienia obietnic surowo ją krytykował. Wobec licznych morderstw i zbrodni dokonanych przez skrajną prawicę albo wojsko, bezustannie rzucał apele pokoju i domagał się, aby żołnierze nie spełniali rozkazów niesprawiedliwych. 24 marca 1980 został zamordowany, kiedy odprawiał Mszę św. w małej kaplicy szpitalnej.

HAITI :

Powierzchnia : 29.665 km kw.
 Ludność : 5.955.230.
 Stolica : Port-au-Prince.

Zycie Kościoła :

7 biskupstw.
 Liczba biskupów : 8
 Katolicy : 4.958.857
 Kapłani diecezjalni : 192
 Kapłani zakonni : 195
 Seminarzyści : 68
 Zakonnicy nie kapłani : 452
 Zakonnice : 856
 (Anuario Pontificio — 1982)

W oczekiwaniu na wizytę Papieża 25 biskupów Ameryki Centralnej w specjalnym orędziu z dnia 26 listopada 1982 piszą : „W imieniu Chrystusa-Nauczyciela, którego Zastępcą na ziemi jest Papież, kierujemy do Boga nasze prośby, aby wizyta Świętego Piotra dodała nowego ducha naszym pracom na rzecz pokoju i pojednania narodów : aby dzisiaj nasza wiara, tak poważnie zagrożona przez ideologie wrogie Ewangelii i poglądy religijne tak obce tradycjom naszych narodów, wyszła z tego wzmocniona, aby nasze kraje znajdowały zawsze w Kościele, który towarzyszy im niezamordowanie od momentu ich odkrycia, światło i natchnienie, aby sprawiedliwość zatriumfowała nad egoizmem, miłość nad nienawiścią, jedność nad podziałem oraz pokój nad ustawiczną groźbą wojny.

Maryi, Wiernej Dziewicy, gwiazdzie ewangelicznej, Matce Bożej, którą sześć naszych narodów nazywa i czci jak własną matkę, polecamy Jej opiece sukces wizyty Świętego Piotra”.

Nasi wierni Czytelnicy „Głosu Katolickiego” wspierać będą modlitwą i ofiarą życia dzieło apostolskie naszego wielkiego Rodaka na Stolicy Piotrowej, Papieża Jana Pawła II.

S.K.

WL. St. REYMONT

Pielgrzymka do Jasnej Góry

3)

(Ciąg dalszy)

To, bracie, modlij się, wierz, że zdrów będziesz za łaską Tej, Najświętszej Czystochowskiej, a zdrowy będziesz. Bo co my możemy, to możemy, a resztę Bóg może. Ament!

I ta reszta, przypatrująca się w skupieniu pobożnym, uderzyła się w piersi i głośno powtarzała:

— A resztę, Bóg może. Ament!

I była w twarzach taka powaga wiary i ufności w te słowa, takie poddanie się wielkie dusz pod tę moc, że mnie przeniknął dreszcz jakiś nieokreślony — i w mózgu zaczęły się kojarzyć obrazy z odległych czasów i krain — gdzie smutną, przepaloną ziemią szedł Chrystus, a na Niego czekały rzesze nędz wszelakich, a On dotykał ślepych oczu i ślepi widzieli; mówił umarłym: „Powstań i zmartwychwstawałi, a te zbolałe, uciśnione dusze, jak kłosa, schylały Mu się do nóg i śpiewały: „Hosanna! Hosanna!” a On odchodził smutny, jak był przyszedł, i błogosławiąc, szeptał: — „Póki światłość macie, wiercie w światłość”.

Na placyku gromadzą się już do odejścia.

Zobaczyłem pomiędzy wozami te trzy głowy, ale nim się przecisnąłem, znowu zniknęły w tłumie.

Po chwili idziemy.

Spiewy brzmią tak samo i dźwięczą jakoś energiczniej, długa karawana wozów zamyka pochód. Idziemy gładką i dobrze utrzymaną szosą. Drzewa czernią się w dal szeregami. Obszary zieleni, coraz większe. Figury i krzyże gęsto stoją, a przed każdym brat starszy zatrzymuje się — i jest jedna głucha chwila ciszy, aż raptem wszystkie głowy się chylą, wszystkie kolana zginają i ze wszystkich piersi zrywa się pieśń hołdownicza i rozplywa nad polami.

Już zaczynałem czuć rodzaj oświeżenia i zmęczenia, gdyśmy doszli do noclegu, a zresztą i słońce czerwone, rozwichrzoną głowę schylało za lasy ocieżałe...

Łazy

Masa ta załata literalnie wioskę. Nie było domu, stodoły, podwórza, gdzie by się nie tłoczyło kilkadziesiąt osób. I cały ten pobożny nastrój zniknął. Opatrywano sobie nogi, gotowano herbatę, dzielono się zapasami i rozmawiano swobodnie. Wszyscy tłoczyli się do izb i pod dach. Istny jarmark małomiasteczkowy, z całym jego rozgwarem. Na wiosce znać bliskość Warszawy. Bo choć nie mogłem już nigdzie dostać noclegu, łąziłem po chałupach. Zauważyłem czystość izb niezwykłą i porządek. Prawie każdy dom ma porządną stancję, wybieloną, są wszędzie stoły nakryte obrusami, serwantki do talerzy, niezłe wizerunki świętych na ścianach, łożka wysoko zaślane, okryte kapami, całe sufity i belki pułapowe ozdobione kokardkami i wstążeczkami z różnokolorowych papierków. Zimno jest porządnie i zaczyna mi się chcieć jeść.

Z trudem wszłem się do jakiejś chałupy i wybrałem gorące, na wpół z wodą mleka.

Usiadłem w piasku przydrożnym, bo trochę cieplej, i delektuję się mlekiem, a mrok się rozciąga nad zielonymi polami i przysłusza się z wolna wszystko. Czarna ściana lasu, stojącego nad szosą, mętnieje i zdaje się rozpląszczać. Kon-

tury drzew, wiosek, wzgórz odległych zdają się rozpieczęcać i zlewać w cieniach granatowych. Cisza zapada coraz głębsza, czasami tylko konie rżą i parszczą przy wozach, jakiś głos pojedynczy zabrzmi albo ostatnia zwrotka pieśni nabożnej zadźwięczy od stodoł, lub skrzeczenie chóralne żab nadpłynie z łąk.

Mgły z wolna osnuwają szarością zimną i posępną przestrzenie.

Przyciszone, senne napoty szeptu pacierzy snują się pomiędzy domami, jak błyski coraz bledsze, jak te ognie w chałupach coraz rzadsze, aż się wszystko rozprasza, przycisza, zatapia w nocy i odpocznieniu.

W izbie gospodarzy świeci się jeszcze. Idę tam ogrzać się trochę; na słomie kilkanaście sióstr jedna koło drugiej są tak upakowane, że przewrócić się na drugi bok jest niemożliwością. Spią już wszystkie.

Niezmiernie gadatliwy ten podwarszawski naród: zasypuje mnie bez końca pytaniami:

— Pan z famieliją?

— Nie, sam.

— To i przez żuny?

— Bez.

— Ze to kobieta puściła w drogę pana samego?

— Nie mam żony.

— Ale?! — rzuca krótkie powątpiewanie gospodyni.

— Naprawdę.

— Ale pan z Warszawy?

— Tak.

— Tam to szyćkie panowie tak na pieskiego, jak najdużej przez żuny.

Chwila milczenia, a potem na wyścigi opowiadają mi różne kłopoty i sprawy.

Wreszcie gospodyni częstuje mnie kawą. Odmawiam, prosząc jeszcze o mleko i chleb razowy. Daje mi i mówi do staroego z przekąsem:

Widzisz, stary!... Bo to, panie, mój się tak rozpuścił w ty Warszawie, że razowego chleba ani w ząb, ino mu muszę pyłowy kupować cięciem, a na mleko nie spojrzę.

— Takie słodkości, jak mleko i razowiec, to mi już paździerzem w gardle stoją.

I gadają dalej, ale mnie senność taka rozbiera, że idę do stodoły spać.

Znalazłem parę cali wolnego miejsca, okrećtem się całą w grochowiny i sam już nie wiem, kiedy usnąłem...

Spię w najlepsze, gdy mnie ktoś trzęsie i woła:

— Bracie, trza się powstać.

To siostra obok śpiąca mnie budzi.

Przymykam oczy i opuszczam się w sen ocieżałe. Boże! jak bym spał jeszcze, ale zimno mnie przenika siarczyste i dzwonki ostrymi tonami dźwięczą, a przez szerokie szczeliny stodoły świt rzuca pasy światła. Rumor powstawań i ta świadomość, że iść trzeba, nie pozwalają mi zasnąć. Wstaję, i choć się trzęsę z zimna, idę w łączkę, na drugą stronę drogi i pod wierzbami jasno-zielonymi, w ciemno-modrej sadzawce czynię ablucję. Woda zimna jak lód, pali prawie, ale orzeźwia znakomicie.

Jeszcze ciemno na świecie.

Na wschodzie zorze ledwie się pylą różami złotawymi, a drzewa, trawy, zboża — stoją w jakiejś ciszy sennej, przepojonej rosą i jakby nabrzmiewającej życiem. Jest niezmiernie świeżo i jedmie. Las prawie jest czarny od zieleni wilgotnej i mroków, tylko wysmuklejsze wierzchołki rysują się, jak koronkowe na perłowym tle poranku. Polami płynie szeroki powiew opalu roztopionego, fala świtu pełna czaru i siły; jakby wilgotny i wonny oddech ziemi budzącej się, a od domostw dolatują mnie pienia kogutów.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Współczesne rozumienie grzechu

Właściwe rozumienie grzechu ma duże znaczenie praktyczne: wpływa ono na formowanie ocen rozmaitych czynów, kształtuje w wielkiej mierze sumienia katolików, ujawnia się zwłaszcza w traktowaniu sakramentu pojednania. Do przemyślenia tej „tajemnicy nieprawości” zachęca nas także obecnie przeżywany Rok Święty i najbliższy Synod Biskupów, który będzie obradował na temat: „Pojednanie i pokuta w misji Kościoła”.

1. — Podstawowe relacje życia ludzkiego.

Całą rzeczywistość ujmujemy w trzech warstwach bytowych.

Pierwszą sferą jest Bóg i wszystko, co się z nim łączy.

Drugą jest ludzkość jako zbiór osób indywidualnych i grup społecznych. Te ostatnie występują jako społeczeństwo kościelne (Lud Boży) i cywilne. W ich ramach realizują się więzi niższego rzędu: małżeńska, rodzinna, więzi ludzi pracy itd. W stosunku do siebie, człowiek musi uwzględniać różne sfery ciała i ducha, a mianowicie: dziedzinę przeżyć uczuciowych, działanie umysłu i woli itd.

Trzecią warstwą bytową jest świat przedmiotów, obejmujący zwierzęta, rośliny i rzeczy martwe.

Te trzy sfery bytu w stosunku do konkretnego człowieka mają rozmaity charakter. Bóg jest początkiem i ostatecznym celem życia i dążeń człowieka. Konkretnie osoby ludzkie są współdziałającymi i współdziałającymi w osiąganiu celu życia. Świat przedmiotów stanowi zespół środków do osiągnięcia celu człowieka i nigdy nie może przyjąć charakteru centralnego. (por. II Sobór Wat. KDK 13). Wobec tych trzech sfer bytu powstają u człowieka podstawowe relacje, jako odniesienie do Boga, innych ludzi itd.

2. — Obowiązujący nas porządek moralny.

Będąc w relacji z wymienionymi wyżej trzema sferami bytu, podlegamy ich uwarunkowaniom. Pan Bóg jako Stwórca świata wpływa na nas przez prawo naturalne i objawione prawo Starego i Nowego Testamentu. Społeczność kościelna wiąże nas prawem kościelnym; państwo — konstytucją, dekretemi, monitorami itd. I to jest jedna rzeczywistość moralna — obiektywnie istniejące prawa i nakazy.

Nie wszystkie jednak nasze obo-

wiązki moralne zostały przewidziane i określone przez jakieś prawo. W wielkiej mierze zależą one od osobistej i niepowtarzalnej formy życia jak stan, wiek, płeć, zawód, okoliczności zewnętrzne itd. To wszystko tworzy sytuację niemożliwą do

ogarnięcia z zewnątrz. Ta moja konkretna sytuacja życiowa tworzy drugą rzeczywistość moralną.

3. — Pojęcie grzechu.

Pojęcie to ukaże nam się jaśniej, gdy wprowadzimy najpierw pojęcie obowiązku moralnego i związanego z nim pojęcia wykroczenia moralnego. Obowiązki moralne wypływają z zachowywania należytych relacji człowieka do Boga, do ludzi i do siebie jak i do innych rzeczy stworzonych w jego konkretnej sytuacji życiowej. Są to obowiązki w sensie obiektywnym, możliwe do ustalenia i zewnętrznie często sprawdzalne: (przykazania Boże, kościelne, konstytucje, przepisy pracy, przepisy drogowe itd.). Na pierwszy plan wysuwa się tu odpowiedzialność prawna. Wykroczenie moralne powstaje z niezachowania obowiązku moralnego przez człowieka i to niezależnie od jego zaangażowania i

odpowiedzialności. Faktycznie stało się coś, czego być nie powinno, a co możemy zaobserwować i osądzić z zewnątrz. Mówimy tu wtedy o złu moralnym w sensie obiektywnym, abstrahując od subiektywnej wartości postępowania ludzkiego. Wprowadzenie takiego obiektywnego określenia wykroczenia moralnego jest potrzebne dla: uniknięcia niebezpieczeństw etyki sytuacyjnej; by zachować obiektywizm porządku moralnego; by nie dopuścić do pełnej subiektywizacji moralności.

Gdy jednak obowiązki moralne, wypływające z podstawowych relacji człowieka, zostaną przez konkretną osobę uświadomione w jej sumieniu, wtedy rodzi się w człowieku poczucie powinności: to ją powinienem ten obiektywny porządek moralny zachować. I jeśli ktoś rzeczywiście respektuje należycie poszczególne obowiązki, to jego czyn jest moralnie dobry. Natomiast gdy człowiek jest świadomy swych obowiązków i przeżywa je w sumieniu jako powinność i tylko swobodną decyzją woli, rezygnuje ze spełnienia tych obowiązków, popełnia wtedy grzech we właściwym słowa znaczeniu.

Grzech byłby więc świadomym i dobrowolnym wykroczeniem przeciw powinności moralnej. Dotychczasowe określenie grzechu jako świadome i dobrowolne przekroczenie prawa Bożego lub kościelnego, nie jest jednak określeniem ścisłym, stąd lepiej go nie stosować. Nie wszystkie bowiem nasze obowiązki moralne zostały przewidziane i określone przez prawo. W dużej mierze zależą one od osobistej i niepowtarzalnej sytuacji życiowej człowieka. Przede wszystkim jednak podstawowe relacje człowieka, o których była mowa wyżej, przekraczają wymogi prawa. Wnikliwą naukę Kościoła na ten temat znajdujemy w deklaracji wydanej w dniu 29. 12. 1975 roku przez kongregację Doktryny Wiary pod tytułem: „Persona humana”. (por. AAS 68-1976). Deklaracja ta, wymienione podstawowe relacje ujmuje jako podstawę moralności. W takiej perspektywie wyróżniamy tyle grup grzechów treściowo od siebie różnych, ile jest zasadniczych relacji człowieka.

4. — Grzechy w dziedzinie obowiązków religijnych.

Z uwagi na teocentryczny, czyli

związany z dążeniem ku Bogu, charakter moralności katolickiej, ta pierwsza grupa wykroczeń ma znamię grzechów fundamentalnych. Kieruje się ona bowiem przeciw najważniejszemu przykazaniu : „Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem”. To jest największe i pierwsze przykazanie (Mat. 22,37). Rozróżniamy tu :

— Grzechy przeciw samemu Bogu w Trójcy Św. Są to grzechy podważające wiarę, nadzieję i miłość, oraz postawę religijną w ogólności, lub akty czci Bożej (na przykład modlitwę). Najgorsze są tutaj grzechy przeciw Duchowi Św., które niosą z sobą groźbę nieodpuszczenia ani w tym życiu, ani w przyszłym (Mat. 12, 31-32). Chodzi tu o świadome porzucenie Boga i Chrystusa, o przeciwstawianie się uznanej prawdzie wiary z motywu zatwardziałości i zuchwalstwa, o celowe grzeszenie w nadziei osiągnięcia przebaczenia Bożego, o wątplenie w osiągnięcie łaski Bożej, a wreszcie o uporczywe trwanie w odmowie pokuty. Odpuszczenie tych grzechów nie jest wykluczone ze strony Boga ; to tylko czkowiek ze złej woli tkwi w takiej dyspozycji duchowej, że u niego niemożliwa jego otrzymanie.

— Grzechy przeciw osobom i rzeczom świętym. Chodzi tu o Matkę Bożą, o aniołów, świętych, oraz o przedmioty kultu, miejsca święte, praktyki religijne z nimi związane itd. Stosunek do nich jest wykładnikiem naszego odniesienia do Boga, ale akty ich czci nie mogą iść w kierunku magii, idolatrii itd.

— Grzechy przeciw Kościołowi i grupom religijnym ; ważną jest tutaj świadomość katolicka, duch posłuszeństwa wobec następców apostołskich i solidarności z nimi.

5. — Grzechy w dziedzinie obowiązków społecznych.

— Grzechy przeciw narodowi, ojczyźnie, państwu, ich reprezentantom oraz licznej organizacji społecznym. Chrześcijaństwo powinno także troszkę ogarniać całą „rodzinę ludzką” w duchu powszechnego braterstwa wszystkich dzieci Bożych.

— Grzechy w relacjach interpersonalnych. Dotyczą one odniesienia do rodziców, dzieci, rodzeństwa, krewnych, przyjaciół, znajomych itd. U podłoża tych kontaktów leży osobowy obowiązek człowieka z człowiekiem rządzący się prawami tak zw. „porządku miłości”. Należy tu

zacząć od miłości małżeńskiej i rodzinnej, które mają pierwszeństwo przed innymi jej formami, ponieważ są uswięcone przez rzeczywistość łaski sakramentalnej. Potem coraz szersze kręgi istnieć obejmuje się miłością, choćby na wypadek cudzej potrzeby i bezradności. W ten sposób wypełnia się drugie najważniejsze przykazanie : „Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego” (Mat. 22,39). Grzechy są tu rozliczne : obmowy, oczerniania, nienawiści, obojętności, krzywdy itd.

— Grzechy w przedmiotowych kontaktach między ludźmi. Najbardziej bezinteresowna miłość, to miłość człowieka obcego, na co wskazał Chrystus w przypowieści o Samarytaninie. Chodzi tu o postawy człowieka w kontaktach urzędowych i przypadkowych, w relacjach służbowych i zawodowych, w przełożeniu i podporządkowaniu. W tym zakresie pojawia się większość tak zw. „grzechów wołających o pomoc do nieba”, a mianowicie : przełanie krwi niewinnego człowieka, uściskanie wdów i sierot oraz niesprawiedliwe zatrzymanie cudzej zapłaty.

6. — Grzechy w dziedzinie obowiązków osobowych.

— Grzechy w zakresie ludzkiej duchowości. Grzechami są tutaj : nierozumność w sensie głupoty życiowej, tupet, pycha, gniewliwość, ośpienie duchowe, bezzmysłność, bezczynność itd. Większość tak zw. grzechów głównych ma swoje pole działania w zakresie tych wykroczeń.

— Grzechy w zakresie zmysłowości człowieka. Chodzi tu głównie o wykroczenia seksualne, nieumiarkowanie w przyjmowaniu pokarmów czy napojów (alkoholizm, smakoszostwo), wygodnictwo i lenistwo, nadużywanie środków pobudzających lub uspakajających itd. Należy tu zaliczyć brak rozumnej troski o ciało (zaniedbywanie higieny osobistej i koniecznego leczenia się), marnowanie sił fizycznych dla celów szkodliwych, ryzykowanie utraty życia dla fanfaronady (nierozumne zakłady) oraz dla innych motywów niższego rzędu (skąpstwo, chciwość) itd.

7. — Grzechy w dziedzinie obowiązków środowiskowych.

Nie osobowe środowisko człowieka to : natura i świat kultury.

— W pojęciu natury zawiera się treść b. złożona. Chodzi tu o przy-

rodę nas otaczającą : morza, góry, wody, powietrze. Grzechami są : niszczenie ich, zaśmiecanie, zatrucie atmosfery w nieopatrzonym dążeniu do efektów ekonomicznych itd. Do natury należą także świat roślin i zwierząt. Możemy z nich korzystać dla zaspokojenia potrzeb życiowych, ale nie wolno ich nadużywać i bezzmysłnie niszczyć.

— Grzechy w dziedzinie kultury. Na kulturę składają się różne przedmioty użytkowe, tworzone przez człowieka, dzieła ludzkiego ducha, techniki i treści oraz formy przekazu społecznego. Do przedmiotów użytkowych zaliczamy nie tylko rzeczy martwe na przykład sprzęty, ale głównie środki pieniężne i kosztowności. Ich przesadne szukanie i zachowanie jest domeną chciwości, skąpstwa, zawiści itd. Środki społecznego przekazu jak : radio, telewizja, prasa, teatr, przedstawiają wielkie pole rozmaitych decyzji moralnych, właściwych lub niewłaściwych. Ich opinie najbardziej kształtują współczesne postawy ludzkie. Stąd płynie szczególna ważność wykroczeń w tym zakresie.

K. Waclaw Szubert

KULTURA EMIGRACYJNA

Hymny narodowe Francji i Polski

Pan Andrzej CZARNECKI, wielki Patriotą, przetłumaczył na język polski „Marsyliankę” a na język francuski „Mazurka Dąbrowskiego”. Urodził się w Cieszynie. W czasie wojny przebywa we Francji, gdzie kończy szkołę podchorążych w Coetquidan. Bierze udział w walkach pod Narwikiem. Po kapitulacji Francji zapisuje się na medycynę w Montpellier, bierze czynny udział w ruchu oporu. W 1943 ranny nie powraca do zdrowia i odtąd przebywa w specjalnym szpitalu w St-Egrève blisko Grenoble. Jeśli jakiś Towarzysz broni przypomni sobie Pana Andrzeja Czarneckiego, niech będzie uprzejmy skontaktować się z ks. Jean Wawrzynczak, 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris.

ROUGET DE LISLE

MARSYLIANKA

Podążajcie Dzieci Ojczyzny —
Albowiem nadszedł dzień sławy —
Przeciw nam tyrania obczyzny —
Już sztandar skrwawion wzniosł się dla sprawy (bis)
Czy słyszycie — że po wioskach —
Rządzą wrogów żołnierze — ciemiężą
Ich przemoc was w udrękę bierze —
Męcząc wam synów i żony — aż strach!
Do broni! Obywatele!
Formujcie batalionów wiele!
Maszerujemy, maszerujemy zgodnie razem!
By krew nieczysta zbrzyżała zagodny — rozkazem!

Wstąpił do państwowej służby —
Gdy naszych — ze straszyn — już nie będzie —
Znajdziem ich prochów zadusne drużby —
I święty dowód ich cnot za orędzie (bis)
Mniejsza — że nam więzy z ich przeżycia —
Dobre nam jarzmo przy nich — w grobie —
Nam duma honor praw ich osobie —
Czy pomsty za nich — czy ich śladem czci zdobycia!
Do broni! Obywatele.

Joseph WYBICKI

HYMN NATIONAL POLONAIS

Encore pour la Pologne l'espérance —
Tant que nous vivrons!
Ce que nous prit hostile puissance —
Par le sabre nous reprendrons!
Marche, marche Dąbrowski —
De la terre italienne en Pologne!
Sous ta bonne direction —
Allons rejoindre la nation!
Comme Czarnecki de Posnanie —
Contre la Suede en guerre —
Pour le salut de la patrie —
Chargeait en avant par mer!
Marche, marche Dąbrowski...
Les Allemands, les Russes ne vaincront!
Quand nous — l'épée dans la main pris —
Mot d'ordre: "LA CONCORDE" tous jurerons —
Et tout pour mission de notre patrie!
Marche, marche Dąbrowski...
Passerons Vistule! Passerons Warta!
Serons les braves Polonais!
L'exemple nous vient de Bonaparte —
Comment vaincre — on devrait!
Marche, marche Dąbrowski...
Un père dit à Basia — sa fidèle —
Lui — ému jusqu'aux larmes:
"Ecoute bien — qui pour notre saint "appel"
Fait battre des tambours l'heure: "aux armes"!
Marche, marche Dąbrowski...
Pour liberté unanimes voix:
"Assez de cette tyrannie!
"Raclawic" faux ont notre bonne foi —
Que Kosciuszko soit en Dieu salut!
Marche, marche Dąbrowski...

MIŁOŚĆ NIE ŻYJE!

*Była młoda i piękna, promienna i słodka,
Żyła pełnią radości, sił i swobody,
nikt nie mógł jej zapomnieć, kto ją choć raz spotkał,
bo wydzielała szczęście, pogodę i młodość.*

*Ale byli i tacy w pośród ludzkiej rzeszy,
co ją nienawidzili, że kłamać nie umie;
nie potrafi złorzeczyć, zabijać i przesyć,
i nie panuje w prawie, w logice, w rozumie.*

*Wykradli ją podstępnie i w zwierzęcym szale,
zamknęli w pustej celi, gdzie cisza grobowa,
lecz ona, choć więziona żyła jeszcze dalej,
aby stwierdzić, że Prawdy nikt nie może schować.*

*Aż raz wstrząsnęła światem potworna wiadomość:
„Miłość leży zabita, zdepiana, rozdarta”...
Kto tę zbrodnię popełnił i jak? Niewiadomo!
Lecz zbrodnia ta zapewne była dziełem czarta.*

*...Wynieśli ją na rękach jacyś dobrzy ludzie,
aby pokazać światu, bo nikt nie chciał wierzyć.
Na ten widok duch ludzki jakby się przebudził
i zaczął stać do Boga błagalnie pacierze.*

*Bo w tej chwili jedynie tylko Bóg swą siłą
mógł do życia powołać obumarłe ciało.
On jeden tylko ludziom mógł przywrócić miłość,
bez której życie ludzkie sensu by nie miało.*

JULIAN MAJCHERCZYK

LITURGIA TYGODNIA

Niedziela Palmowa czyli Niedziela Męki Pańskiej

Opracował: Ks. Jan GUZIKOWSKI

Antyfony na wejście

Na sześć dni przed uroczystościami Paschy, kiedy Pan przyszedł do miasta Jeruzalem, wyszli naprzeciw Niemu chłopcy i niosąc w rękach gałązki palm głośno wołali: Hosanna na wysokościach: Błogosławiony, który przyszedłeś w obfitości swego miłosierdzia.

Modlitwa

Wszchemogący, wieczny Boże, chcąc dać rodzajowi ludzkiemu przykład pokory do naśladowania, sprawiłeś, że nasz Zbawiciel przyjął ciało i podjął mękę krzyżową; dozwól łaskawie, abyśmy pojęli naukę płynącą z Jego cierpienia i zaśleżyli sobie na udział w Jego zmartwychwstaniu. Przez Pana naszego.

Modlitwa nad darami

Panie, niech męka Jednorodzonego Sy-

SŁOWO BOŻE

na Twojego przybliży nam pełnię przebaczenia, a chociaż nie zasługujemy na nie przez nasze uczynki, niech je nam wyjedna u Twego miłosierdzia moc tej najdoskonalszej ofiary. Przez Chrystusa.

Prefacja

Zaprawdę godne to i sprawiedliwe, słuszne i zbawienne, abyśmy zawsze i wszędzie Tobie składali dziękczynienie, Panie, Ojczy święty, wszchemogący wieczny Boże, przez Chrystusa Pana naszego.

On sam niewinny, podjął się cierpieć za winnych i za występnych został niesłusznie skazany. Jego śmierć zgładziła nasze występki, a zmartwychwstanie wyjednało nam usprawiedliwienie.

Dlatego z nami wielbi Go niebo i ziemia, wysławiają Go Aniołowie i Archaniołowie nieustannie wołając:

Święty, Święty, Święty, Pan Bóg Zastępów. Pełne są niebiosa i ziemia chwały Twojej. Hosanna na wysokości. Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie. Hosanna na wysokości.

Antyfony na Komunię Mt 26, 42

Ojczy, jeśli nie może ominąć mnie ten kielich, i muszę go wypić, niech się stanie wola Twoja.

Modlitwa po Komunii

Pokrzepieni świętym darem i przez śmierć Syna Twego umocnieni nadzieją osiągnięcia tego, w co wierzymy, prosimy Cię, Panie, doprowadź nas mocą Jego zmartwychwstania tam, dokąd podążamy. Przez Chrystusa.

Wprowadzenie do liturgii

Niedziela Palmowa czyli Niedziela Męki Pańskiej w samej swej nazwie liturgicznej wprowadza nas w atmosferę całego Wielkiego Tygodnia, gdy to na przemian będą dominować bezgraniczna radość i smutek wynikający z męki i śmierci Pana.

Liturgia Niedzieli Palmowej rozpoczyna się radosnym okrzykiem na cześć Chrystusa - Króla, który wityany powiewaniem i rzucaniem na ziemię gałązek oraz słaniem szat, triumfalnie wjeżdża do świętego Miasta. „Hosanna Synowi Dawidowemu” — brzmi bez końca.

W tym nastroju z wielką wiarą przeżyjemy obrzęd poświęcenia gałązek, które przynieśliśmy do kościoła (oraz procesję). Chrystusa zdążającego ku królewskiemu tronowi witamy wraz z rzeszami wołając: „Hosanna !...”, „Chrystus Wodzem, Chrystus Królem, Chrystus Władcą nam !”.

Pan Jezus wiedział, że tamte okrzyki rzesz umilkną, że zamienią się w diametralnie inne; za kilka

Słowo Kościoła

dni, ci sami ludzie będą wołać: „Ukrzyżuj Go !”. Chrystus wiedział, że Jego królewskim tronem będzie krzyż. Ku temu tronowi Pana, pod krzyż męki i śmierci Chrystusa prowadzi nas druga część dzisiejszej liturgii — Msza św.

W miniony piątek, w uroczystość Zwiastowania N.M.P. (25. 03. 1983) rozpoczął się Rok Święty dla uczczenia jubileuszu tysiąc dziewięćset pięćdziesięciolecia naszego odkupienia. 1950 lat temu odkupił nas Chrystus Pan. Dlatego dobrze, że dzisiaj jesteśmy tak licznie zebrani by rozpocząć wspólnie ten Rok Święty — Rok Odkupienia, oraz by radośnie witać przychodzącego do nas Chrystusa - Króla, naszego Zbawcę. Pragnie On jednak byśmy przy Nim wytrwali i równie licznie skupiali się wokół Niego w godzinę Jego zbawczej dla nas męki: w Wielki Czwartek, Wielki Piątek i Wielką Sobotę.

Przed poświęceniem palm (jeśli jest):

Ożywni pragnieniem godnego przeżywania dzisiejszej uroczystości wraz z kapłanem prosimy Boga aby zesłał swoje błogosławieństwo na te gałązki palm.

Po poświęceniu palm:

Za chwilę usłyszymy ewangeliczną relację o uroczystym wjeździe Pana Jezusa do Jeruzolimy. Przeżyjmy radość i entuzjazm razem z mieszkańcami świętego miasta. Po ewangelii idąc w procesji śpiewajmy razem z nimi nasze Hosanna na cześć naszego Króla i Zbawiciela Jezusa Chrystusa.

Po procesji — przed Mszą świętą:

Przed rozpoczęciem Najświętszej Ofiary prosimy Boga by oczyścił nasze serca z win i grzechów naszych. Odczytany zaś i rozważony w głębi serca opis męki Pana Jezusa niech przygotowuje nas do pełnego uczestnictwa w radościach zmartwychwstania.

MODLITWA POWSZECHNA

Wnieśmy nasze wspólne błagania do Boga Ojca, który dla zbawienia świata posłał na ziemię i wydał na mękę i śmierć swego Umilowanego Syna.

- 1 — Za Pasterzy Kościoła, aby w chwilach trudnych byli dla wiernych przykładem wiary i męstwa.
- 2 — Za narody świata, aby w powstałych konfliktach szukały rozwiązań na drodze pokoju.
- 3 — Za doświadczonych cierpieniem fizycznym czy duchowym, aby znaleźli pociechę w Sakramencie Pokuty i Komunii św.
- 4 — Za tych, którzy jeszcze nie pojednali się z Bogiem w Spowiedzi Wielkanocnej, aby jak najszybciej otwarli swoje serca Zbawicielowi.
- 5 — Za nas tutaj zgromadzonych, aby udział w liturgii Wielkiego Tygodnia przygotował nas na godne przyjęcie Chrystusa Zmartwychwstałego.

Prosimy Cię, Wszechmogący Bo-

że, racz wysłuchać prośb naszych, które do Ciebie zanosimy. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

WIELKI CZWARTEK

Wprowadzenie liturgiczne

Liturgia dzisiejszego dnia koncentruje się przy stole, przy którym Chrystus zasiadł ze swymi uczniami, aby wraz z całym narodem wybranym obchodzić pamiątkę wyjścia z niewoli egipskiej. W świątecznej atmosferze dziękczynienia Pan Jezus przemienia chleb i wino w Swoje Ciało i Krew i posłał nimi apostołów przed godzinami ich ciężkiej próby. Ustanawia Najświętszy Sakrament Sakrament Eucharystii. Polecając zaś apostołom by to czynili na Jego pamiątkę ustanawia Sakrament Kapłaństwa.

Dar Eucharystii i dar Kapłaństwa są wyrazem bezgranicznej miłości Boga do człowieka; miłości, która nie poprzestanie na jedнокrotnej ofierze Chrystusa na krzyżu lecz będzie ją ustawicznie uobecniać w każ-

dej Mszy św. pod postaciami chleba i wina.

W całym swoim działaniu zbawczym Bóg okazuje swoją miłość ku człowiekowi. Rewanżem człowieka ma być jego miłość ku Bogu i ludziom. Tę miłość człowieka do Boga i ludzi Chrystus ogłasza jako swoje nowe przykazanie, które zostawia swoim uczniom wszystkich czasów jako pierwsze i najważniejsze. Zostawia i daje przykład jego wypełnienia umywając apostołom nogi.

W próbie naszej miłości tyle razy okazaliśmy się słabi. Zabrakło jej nam i wobec Boga i wobec naszych bliźnich. Przygotowując się do uczestnictwa w Najświętszej Ofierze przeprosimy Boga za nasze grzechy.

Modlitwa Powszechna

Obchodząc uroczystą Pamiątkę Ostatniej Wieczerzy, wraz z modlącym się Chrystusem zanieśmy nasze prośby do Boga, naszego Ojca :

- 1 — Za Kościół święty, aby w Jubileuszowym Roku Odkupienia umocnił się w jedności i miłości.
- 2 — Za wszystkich wierzących, aby dawali świadectwo Chrystusowi wypełniając na codzień przykazanie wzajemnej miłości.
- 3 — Za ludzi bliskich śmierci, aby otwarli swoje serca na przyjęcie Chrystusa w Sakramencie Chorych i Komunii św.
- 4 — O liczne i dobre powołania kapłańskie i zakonne, aby ludowi bożemu nie zabrakło szafarzy Bożych tajemnic.
- 5 — Za nas tutaj zebranych i za całą wspólnotę parafialną, abyśmy przez udział w niedzielnej Mszy św. i godne przyjmowanie Komunii św. okazali naszą miłość i wdzięczność Chrystusowi, naszemu Zbawcy.

Boże Ojczy Wszechmogący, Ty objawiłeś nam w ofierze Chrystusa bezgraniczną miłość do wszystkich ludzi: prosimy Cię, wysłuchaj wszystkich naszych modlitw i umocnij naszą miłość ku Tobie. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

WIELKI PIĄTEK

Wprowadzenie do liturgii

Dzisiaj dzień, w którym umarł Chrystus. Dzień, w którym Chrystus nas odkupił. Dzisiaj nie sprawuje się ofiary Mszy św. Komunię św. — z wyjątkiem chorych — można przyjąć tylko podczas rozpocz-

Grzech ciężki niszczy życie Boże w nas

*Jezu, O jak biedna jest dusza grzechem ciężkim obciążona;
O jak pożałowania godna.*

*Jezu, Przez grzech ciężki wyrzucamy Cię z serca naszego;
Przez grzech ciężki zrywamy przyjaźń z Tobą.*

*Jezu, Grzech ciężki jest wrogiem śmiertelnym naszej miłości do Ciebie;
Grzech ciężki niszczy życie Boże w nas.*

*Jezu, Grzech jest szkaradny na równi ze szatanem;
Grzech jest brzydotą do czarta podobną.*

*Jezu, Obrzydź mi grzech;
Obrzydź mi ten zatruty owoc szatana.*

*Jezu, Czas najwyższy zejść nam z manowców życia naszego;
Czas najwyższy zejść nam z bezdroży zwodniczych.*

*Jezu, Nadszedł dzień zbawienia;
Nadszedł dzień naszego nawrócenia.*

*Jezu, Teraz jest czas stosowny do poprawy życia;
Teraz jest czas do pracy nad samym sobą.*

*Jezu, trzeba mi pożegnać się z grzesznym życiem;
Trzeba mi wreszcie rozpocząć życie prawdziwie święte.*

*Jezu, Twoja łaska zwycięży grzech we mnie;
Twoja łaska zwycięży starego człowieka we mnie.*

Ks. Bernard Matczyński

nających się obecnie ceremonii. Ten od dawna istniejący i zachowany w odnowionej liturgii zwyczaj ma nam uprzytomnić, że Chrystus nie zawsze jest w naszych sercach i że nie zawsze ma do nich dostęp. Barięą zagradzającą Panu Jezusowi drogę do ludzkiego serca jest grzech, grzech, który Chrystusa przybił do krzyża i zadał Mu śmierć. Każdy grzech przedłuża mękę Chrystusa.

Liturgia Wielkiego Piątku składa się z 3 części : zaczyna się liturgia Słowa, po której nastąpi adoracja krzyża. Trzecią częścią jest Komunia św. (wraz z procesją do ołtarza adoracji (do Bożego Grobu).

Na początku kapłan pada na twarz. W tej postawie najgłębszej pokory przed Bogiem i przypominającej Chrystusa gdy leżał na drodze krzyżowej przyniesiony ciężarem krzyża, modli się w milczeniu. Wszyscy w tym czasie uklękniemy. Myśli i serca nasze wzniesmy ku Bogu Ojcu, który jest wśród nas obecnie, tak jak był obecny przy Panu Jezusie w godzinie Jego konania na krzyżu. Dziękujemy Mu za tę obecność, za okazaną nam miłość, za miłosierdzie nad nami, za dzieło naszego odkupienia.

Przed czytaniem

Sluchając czytań Bożego Słowa rozważamy historię naszego zbawienia opisaną na kartach Starego i Nowego Testamentu. Ostatnim z czytań jest opis męki Pana Jezusa wyjęty z ewangelii św. Jana.

Przed modlitwą powszechną :

Liturgia słowa tak jak we Mszy św. kończy się modlitwą powszechną. W Wielki Piątek jest ona bardzo uroczysta i rozbudowana.

Przy każdej prośbie zanoszonej do Boga Kościół najpierw podaje nam intencję, którą z reguły śpiewa celebrans (Na przykład : „Módlmy się bracia za święty Kościół Boży...”). Po odśpiewaniu czy odmówieniu intencji następuje chwila ciszy. Każdy z nas na swój sposób pro-

si Boga o spełnienie podanej w intencji prośby. Po chwili milczenia kapłan kończy modlitwą zbierającą to wszystko co chcieliśmy powiedzieć Bogu.

Wszuchamy się dobrze w podawane intencje i módlmy się gorąco bo jako chrześcijanie musimy wstawiać się za całym światem. Módlmy się z ufnością bezgraniczną, bo przecież zanosimy nasze prośby w dzień, w którym umarł Chrystus za zbawienie nasze i całego świata.

Zakończyła się pierwsza część liturgii. Słowo Boże ukazało nam sens męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa. Na krzyżu dokonało się nasze zbawienie. Krzyż stał się znakiem miłości Boga do nas. Dlatego oddajemy mu dziś głęboki pokłon, kłękamy przed nim, adorujemy go.

Wniesiony za chwilę krzyż jest osłonięty. Kapłan będzie go stopnio-

wo odstawiał śpiewając trzykrotnie : „Oto drzewo krzyża !” na co wszyscy odpowiadamy : „Pójdźmy z pokłonem !”. Krzyż adorujemy w takiej kolejności... Podczas adoracji krzyża śpiewamy :...

Pod adoracji krzyża :

Trzecią częścią dzisiejszej liturgii jest Komunia św. Chrystus wydał się za nas aby nas zbawić. W urzeczywistnianiu naszego zbawienia umacnia nas swoim Ciałem, które daje nam na pożywanie. Przygotujmy się na godne przyjęcie Chrystusa do serc naszych wolaając razem z naszym Panem : „Ojciec nasz...”.

Pod Komunii św. :

W procesji przenosimy Pana Jezusa do ołtarza adoracji (do Bożego Grobu), przy którym będziemy czuwać i adorować Najświętszy Sakrament. Jeszcze raz rozważmy ogrom miłości Boga do nas, jeszcze raz podziękujmy Panu Jezusowi za Jego zbawczą ofiarę, za Jego zostanie z nami.

WIELKA SOBOTA

Wprowadzenie do liturgii

Dziś wigilijny wieczór oczekiwania na powrót Chrystusa w tajemnicy Jego zmartwychwstania, które jest uwieńczeniem zbawczej ofiary na krzyżu i Chrystusowego zwycięstwa nad grzechem, szatanem i śmiercią.

Tradycja czuwania w dzisiejszą noc jest w Kościele bardzo stara. Już w pierwszych wiekach istnienia Kościoła chrześcijanie zbierali się w tę noc, by przez czuwanie wypełnione modlitwą, śpiewem, czytaniem i rozważaniem Słowa Bożego przygotować się na Święto Zmartwychwstania, jak również na ostatnie przyjęście Chrystusa.

Gdy gromadzimy się w dzisiejszy wieczór, pragniemy podobnie jak oni przygotować się na powrót Chrystusa Zmartwychwstałego oraz na Jego powrót ostatni ; pragniemy lepiej poznać zasadniczy sens tajemnic naszej wiary i naszego życia w jego zamiarach doczesnych i wiecznych.

Obrzędy Wigilii Paschalnej są pełne symboliki. Mocno zaakcentowane są zwłaszcza dwa podstawowe elementy życia : światło i woda. Wyrażają one też doskonale nowe życie, życie Boże, którym obdarza nas Chrystus Zmartwychwstały.

Czigodny Ks Józef OSINSKI O.M.I. otrzymał święcenia kapłańskie 27 marca 1963.

Z okazji 20-lecia kapłaństwa życzę Drogiemu Księdzu Józefowi dużo zdrowia i wszelkich łask Bożych w dalszym posługiwaniu pasterskim. Zapewniam o modlitwach.

Ks. prał. Zbigniew Bernacki
Rektor PMK we Francji

Dzisiejsze czuwanie nasze składa się z 4 części :

- 1 — liturgia Chrystusowego światła
- 2 — liturgii Słowa Bożego
- 3 — liturgii chrzcielnej
- 4 — i z liturgii eucharystycznej.

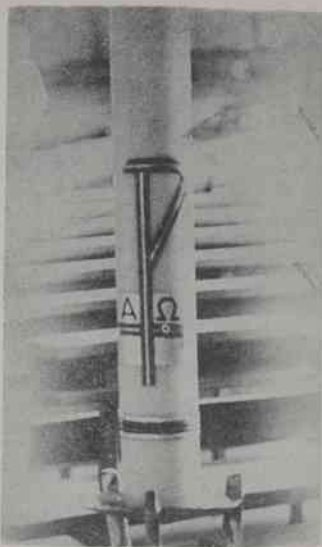
W tej chwili rozpoczynamy obrzęd naszego czuwania. Na zewnątrz kościoła kapłan poświęca rozpalony ogień, od którego zapali za chwilę świecę paschalną (paschal). Świeca ta jest symbolem Chrystusa. Dlatego kapłan żłobi na niej krzyż oraz pierwszą i ostatnią literę alfabetu greckiego : alfa i omega. Chrystus jest początkiem i końcem stworzenia. Przez Niego wszystko się staje i Jego powtórne przyjscie położy wszystkim kres. Patrząc na paschal między ramionami krzyża dostreżemy również datę 1983. Pamiętajmy, że jest to data Roku Świętego — Jubileuszowego Roku Odkupienia.

†
Za chwilę diakon podniesie zapaloną świecę ku górze i zaśpiewa : „Światło Chrystusa”. Wszyscy odpowiemy : „Bogu niech będą dzięki”.

†
W procesji świecę wnosimy do kościoła. Na czele idzie Chrystus — światłość świata.

†
Po drugim „Światło Chrystusa” :

Światło Chrystusa promieniuje coraz szerzej. Dociera do nas. Dlatego wszyscy zapalamy przyniesione świece od świecy paschalnej.

†
Po trzecim „Światło Chrystusa” i zapaleniu wszystkich świateł :

Zupełnie zniknął mrok ciemności. Między nas wszedł Chrystus nasz Zbawiciel. Światło Jego Ewangelii oświecać będzie drogi naszego życia i poprowadzi nas ku ojczyźnie niebieskiej, tak jak słup ognia prowadził naród wybrany w jego wędrówce do ziemi obiecanej. Dlatego serca nasze wypełnia radość. Niech ona spotęguje się w nas i dozna pogłębienia gdy z uwagą wsłuchiwać się będziemy w radosny hymn wielkanocnego zwiastowania o

zwycięstwie Chrystusa - Światłości (w tekście łacińskim zaczyna się od słowa Exultet, stąd nazwa tego hymnu).

†
Po odśpiewaniu Exultet :

Zgaśmy teraz świece. Otwórzmy serca i umysły nasze na światło Bożego Słowa, które wypełni drugą część naszego czuwania. Teksty biblijne Starego Testamentu przypominają nam najważniejsze momenty z historii zbawienia, momenty, w których Bóg okazał szczególną miłość człowiekowi. Słuchając czytań starajmy się na nowo uprzytomnić sobie jaki sens ma życie ludzkie w planach Bożych ; zastanówmy się również nad naszym powołaniem chrześcijańskim wynikającym z naszego związania się z Chrystusem przez chrzest św.

†
Po modlitwie kończącej czytania :

Dziękujemy Bogu, że wszystkie te obietnice, o których słyszeliśmy w czytaniach wyjętych ze Starego Testamentu spełnił w Osobie Jezusa Chrystusa. Dziękujemy i radujemy się śpiewając przy wtórze dzwonów : „Chwała na wysokości Bogu...”.

†
Po liturgii Słowa Bożego :

Trzecia część Wigilii Paschalnej to liturgia chrzcielna. Rozpocznie się z Litanią do Wszystkich Świętych ; braci naszych, którzy cieszą się już pełnią Bożego życia u

Ofiary na „Tydzień Miłosierdzia”

PP. Łucki Stanisław, Vitry-sur-Seine (94) — Kreger Franciszka, Montereau (77) — Towarzystwo Polek, Marles-les-Mines (62) — Fabrowski, Condis (59) — GORECKI Adam, Les Clayes-sous-Bois (78) — Giza Maria, Hermouville (51) — Kukuryka Bolesław, Rezonville (57).

Ks. Baraniak Stefan S. Chr. — z terenu Parafii Polskiej Bruay-en-Artois (62) — dodatkowo : — Zebrane przez Bractwo Żywego Różańca — Bruay Miasto :

	1.600,00 F
Bruay 6-cka	1.965,00 F
Razem :	3.565,50 F
Ks. Krzoska Alojzy — od Rodaków z	

terenu Parafii Polskiej Dammarie-les-Lys (77) :

Składka w kościele :	802,00 F
Towarzystwo Polsko-Katolickie :	
	100,00 F
Bractwo Żywego Różańca :	230,00 F
p. Mydra Stanisław :	50,00 F
Razem :	1.182,00 F

Towarzystwo Krzewienia Oświaty — Knutange-Nilvange (57) :

Przesłał p. Landzberczak Stefan : — Z Kasy Towarzystwa 150, Ksiądz Rój 50, Landzberczak Stefan 50, Parys Ludwika 50, Wysocki Stanisław 50, Ritornja Walotina 30, Pacieszna Helena 20, Landzberczak Barbara 20, Jezykowska Józefa

20, Grabowska Edwige 20, Dudek Józef 20, Kociński Jan 20, Brasch Irene 20, Bouchlagen Catherine 20, Atrachimowicz Józef 10.

Razem :	550,00 F
Ks. Horzela Antoni — zebrane przez p. Kacala W. z Bouigny (55) :	
Bractwo Żywego Różańca :	200,00 F
p. Dylewska :	15,00 F
Razem :	215,00 F
Ofiarodawcom "Bóg zapłać"	

Dalsze ofiary prosimy przysyłać na adres Mission Catholique Polonaise de France wpłacając na konto CCP 1 268-75 N. Paris. 263 bis, rue Saint-Honoré — 75001 PARIS z zaznaczeniem na Tydzień Miłosierdzia.

boku Zmartwychwstałego Pana będziemy prosić o pomoc w dochowaniu naszej wierności Chrystusowi.

†

Po litanii :

Kaplan poświęca teraz wodę chrzcielną. Podczas modlitw poświęcenia zwróćmy uwagę na obrazy biblijne zapowiadające Sakrament Chrztu świętego.

†

Po poświęceniu wody :

Za chwilę odnowimy nasze obietnice złożone w naszym imieniu przez rodziców chrzestnych w dniu naszego chrztu. Zapalmy świecę na znak, że chcemy dochować wierności Chrystusowi i światłu Jego ewangelii.

†

Modlitwa wiernych

Przez Chrzest zostaliśmy złączeni z Chrystusem. Razem z Nim Ojcu, którego mamy w niebie przedstawimy nasze prośby :

- 1 — Za Kościół święty, aby w przeżywanym Roku Świętym skutecznie mógł ludzkości przybliżyć światło Chrystusowej Prawdy.
- 2 — Za wszystkich ochrzczonych i przyjmujących chrzest w okresie wielkanocnym, aby zawsze byli światkami Chrystusowej światłości.
- 3 — Za narody chrześcijańskie, aby rosnący dobrobyt nie zubożenił ich na najwyższe dobro

człowieka jakim jest zbawienie.

- 4 — Za naszych zmarłych, aby Zmartwychwstały Pan był ich światłością i nagrodą.
- 5 — Za nas tu zgromadzonych, abyśmy szeroko otwarli nasze serca na każde przyjscie Chrystusa.

Ojcze wszelkiego życia, który przez chrzest wszczepiłeś nas w Chrystusa, błagamy Cię najpokorniej, abyś wysłuchał prośb naszych i dopomógł nam dochować wierności naszemu powołaniu. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

†

Przed rozpoczęciem liturgii eucharystycznej :

Skończyło się nasze czuwanie. Za chwilę przyjdzie do nas Chrystus pod postaciami chleba i wina. Przyjdzie nie tylko dziś — przychodzi podczas każdej Mszy św. aby przybliżyć nam zbawienie. Zgaśmy świecę. Otwórzmy nasze serca na przyjscie Pana w Jego Ofierze Eucharystycznej i w Komunii św.

Kalendarz liturgiczny tygodnia

- 27 marca — Niedziela Palmowa :
 — Pierwsze czytanie : Iz. 50, 4-7
 — Drugie czytanie : Fil. 2, 6-11
 — Ewangelia : Łk. 22, 14-23, 56
- 28 marca — Wielki Poniedziałek :

- Formularz mszalny z dnia. Kolor fioletowy.
 — Pierwsze czytanie : Izajasz 42, 1-7
 — Ewangelia : Jan 12, 1-11

- 29 marca — Wielki Wtorek :
 — Formularz mszalny z dnia. Kolor fioletowy.
 — Pierwsze czytanie : Izajasz 49, 1-6
 — Ewangelia : Jan 13, 21-38

- 3 marca — Wielka Środa :
 — Kolor fioletowy. Formularz mszalny własny.
 — Pierwsze czytanie : Izajasz 50, 4-9
 — Ewangelia : Mateusz : 26, 14-25

- 31 marca — WIELKI CZWARTEK :
 — Liturgia z dnia — Kolor biały.

- 1 kwietnia — WIELKI PIĄTEK :
 — Liturgia z dnia. — Kolor biały.
 — OBOWIĄZUJE POST ŚCISŁY.

- 20 kwietnia — WIELKA SOBOTA :
 — Liturgia Wigilii Paschalnej — kolor biały.

"LA VOIX CATHOLIQUE"
C.C.P. 12.777-08 U PARIS

Cena pojedynczego numeru 3,00 F
 Prenumerata

— półroczna	75,00 F
— roczna	150,00 F
Prenumerata zagraniczna	
— półroczna	85,00 F
— roczna	170,00 F

P.S. — Jednym przekazem lub czekiem prosimy regulować jedną sprawę.

LA VOIX CATHOLIQUE
GŁOS KATOLICKI

263-bis, rue St-Honoré — 75001 PARIS
 Telefon: 260.07.69

CCP: PARIS 12 777 08 U

Dyrektor: Ks. Prałat Z. BERNACKI
 Redaguje: Zespół redakcyjny
 Administrator: Br. W. SZYNAKIEWICZ

Nr d'autorisation 60.593

Mission Catholique Polonaise
 263-bis, rue St-Honoré — 75001 PARIS

Imprimerie „NARODOWIEC”
 101, rue E. Zola — 62302 LENS